

Пиано архасында

САКИТ отагын сукутуу бир пианонун аһнәкдар сәси позур. Каһ арамла, каһ чошгунлугла, каһ да һәзили-һәзили чалынаи мусигинин тараналәри урәкләри охшајыр. Гәһәви ранкли, көзәд пианонун архасында бутун варлыгы илә мусигйә багланмыш, Сталин мұкафаты лауреаты, бәстәкар Фикрәт Әмиров отурмушдур. Ону севдији бу мусигидән, даглын дүшүнчәләрдән ајырмаг ичә дә чөтнидир. Ады тәкчә Совет өлкәмиздә дејил, харичи өлкәләрдә белә мәшһур олан бәстәкарын әсәрләри чох јердә дөфәләрдә ифа олунмуш, јуәләрдә динләјичиләрин мәһәббәтнин газанышдыр.

О, халгла бавлы, олаи сәнәткардыр. Азербайжан халкы мұгамларынчы урәклә севән бәстәкар бир чох мусиги әсәрләринин мұәллифидир. «Севил» операсыны ким көрәмнш, онун чошгун, вәдәдичи мусигиси илә ким һәјәчанланмамышдыр? Ону кенши күтәләрә таныш олан симфоник мұгамларынчы, мусигили комедијасынын, маһны вә романсларынчы адаларынчәк мәјә ештијач јохдур.

Кечән ил совет бәстәкарлары илә бирликдә Америкаја сәфәр етмиш Фикрәт Әмиров бөјүк тәәсүратла керия сәјитмишдыр. Америкада Бостон симфоник оркестри бәстәкарын «Күрд овшары» әсәрини ифа етмишдир. О, мәшһур Америка дирижору Леопод Стаковски илә достлашмышдыр. Бизим бәстәкарын мусигисчә, хусусиялә Азербайжан мусигисинә вәдә олан Стаковски шаир С. Вургуна итләф олунмуш «Азербайжан» симфоник сүитасынын нотааларын алыш вә онун рәһбәрлији алтында илк дөфә оларак оркестр тәрәфиндән Флиделфијада һәмин әсәр чалынышдыр. Бу ил апрел ајында илә бәстәкарын «Шур» симфоник җагы дирижор Бернард харри-

нын рәһбәрлији илә Лондон симфоник оркестри тәрәфиндән ифа олунмушдур.

И НДИ илә бәстәкар вә отагында, пиано архасында ишләјир. Јаратмагда олдугу мусигинин тараналәри һәлә бу отагдан канара чыхмамышдыр. Ону һансы әсәрләр үзәриндә ишләдјини өјрәнмәк марагы дејилми? һәссас дүјүгу бәстәкар ајага галхыр, бизим илә мәгәсәдә кәлдијимизи биллиб, отурмаг үчүн јер кәстәрир. Соира илә сөйбәтә башлајыр:

— М. һүсәјин сценариси үзә чөкилмиш «Сәһәр» кино фильминә јаздыгым мусиги әсасында бәстәләдјим јени әсәри бу күнләрдә тамамламышам. Бу јени симфоник сүитаны «Сәһәр» аздаандырмышам. Буwand башга, бөјүк Азербайжан шакири Мәһәмәд Фүзүлијә һәср етмәк истәдјим бир әсәр чохдандыр ки, мән дүшүндүрүр. һумајун вә Шустар мұгаиларынчы әсасында скрипка вә симфоник оркестр үчүн јазылачаг бу әсәр үзәриндә һазырда бөјүк һәвәслә ишләјирәм.

О, сусур, нә барәдә илә дүшүнүр. Анк сукут чөкүр...

— Ешитдјимизә көрә сиз тәлә опера үзәриндә чалышырсыныз?

— Бәли, — дејә, Фикрәт Әмиров һәјәчанла дилләнир. — Елә бу дөгигә о барәдә фикрләширдим. һүсәји Чалыди драмасы үзә «Шейх Са'иан» операсы үзәриндә чалышмаг мәним әсас вә күңдәлик ишимдир. һәтта пиано архасында отурмајанда да, мән бу операны кәләчөк чалды гәһрәманлар илә јашајрам. Башга чур дә ола билмәз. Јола театрда тамашаја гојулан заман һәмин әсәрә јаздыгым мусиги мән һәссас дәрәҗәдә руһландырмышды. Бу көзәл романтик әсәр мәним хәјалларым даһа да чошдурмуш, илһаным ганадландырмышды. Әсәри јахын кәләчөкдә гуртармаг фикрләнмәк. Бу јәј Шушанын истираһәт евиндә олмушам. Көзәл табәт гәлбим ил ичә дүјүгларла долдурмушдур. Бурада олдуғу мүддәдә операны үзәриндә даһа чох ишләдим. Анчаг гәрибә һәјәчанлар, гејри-ади дүјүглар да гәлбимә һаким кәсилмишди вә бунлар һәлә дә мән тәрк етмә-

миндир. Шушанын вә көзәл табәтнин, Чылдыр дүзүгү, Иса булагыны, Сәкили булагыны һеч чүрә унудә билмирәм. Операны јаздыҗа, елә һәј, о јерин көзәл мәһәбәрләри, тәмиз һавасы, булаглары һаггында дүшүнүрдүм. Урәјим хәбәр вериди ки, нә илә тәлә бир әсәр јазачағам. Бәли, һөкмән, һөкмән Шуша һаггында јени бир мусиги әсәри бәстәләјәчөјәм.

— Јајин бәлачаларымиз да унутмамышсыныз, — дејилми?

— Јох, јох, мән ушаг әдәбијатынчы чох севирам. Ушаг мәтбуатыны да, мүһтәзән аслајир вә јени чыхмыш бәдиә әсәрләрә марағланрам. Билирсинизми, ушаг аләм чох марағлыдыр. Мән ушағлар үчүн мүхтәлиф жанрларда јазылан әсәрләри севирам вә буилары бәстәләмәји өзүм борч билирәм. Шәи, ојнаг мусиги јазмаг, ушағларымиз севиңдирмәк вә һәмин мусигини балаларымиз додағларында ешитмәк, тәсәвүр едик, нә гәдәр фәрәһлиди! Бу јахынларда Мәскәвн «Совет бәстәкары» һәһријаты, фортпәнода ушағларын ифасы үчүн јаздыгым 12 миниатүрү чандан бурхамындыр. Әлиндә һикмәт Әфәндијевин шәрләри вардыр. Бу шәрләр әсасында ушағлар үчүн јени маһнылар бәстәләјирәм.

Нә гәдәр рәнкарәнк вә көзәл арзулар! Јени пианонун архасында көрүнән бәстәкар бүтүн аләм унудуб, ишләмәјә башлајыр. Урәкләри фәтә едән көзәл, хош таранәләр ешитидир. Ләкин телликдә һәмин мусиги бәстәкарын иш отагында чыхачаг, шаһәрә, елә; ојаја, республикаја јазылачаг — ону бүтүн дүня динләјәчөкдир.

Тәһир МӘҺМУД.